

İnsanın en tabi ve katıksız halleri: Bekleyiş ve umut

KLİNİK DENEYİMLERİNİN SAĞLADIĞI İÇGÖRÜYLE RUHUN KUYTULARINA NÜFUZ ETMEYİ DENEYEN İTALYAN YAZAR VE PSİKİYATR EUGENIO BORGNA, OKURU BEKLEYİŞ VE UMUDUN FELSEFİ VE EDEBİ İMGELERİYLE DOLU DERİNLİKLİ BİR YOLCULUĞA ÇIKARIYOR.

AYŞEGÜL YILDIRIM KARA



Giacomo Leopardi'nin dediği gibi "yaşamak ve başkaları için faydalı olmak istediğimizde umudun narin ve kırılğan kayıklarına teslim olmadan" edemeyiz. İstemsizce bir teslim oluştur bu. Eugenio Borgna bu kitabında insan olma halinin iki yapıtaşını, bekleyiş ve umudu fenomenolojik bir yönelimle ele alıyor. Borgna, mutsuzluk, kaygı, depresyon, delilik, önyargı, umut, bekleyiş, melankoli ve suçluluk hissine dair bazı aslı sorular soruyor. Bu soruların cevaplarını ararken sadece psikopatolojik değil, felsefi ve edebi düşünüm alanlarından da yararlanıyor.

İtalyan psikiyatr ve yazar Eugenio Borgna, Novara Maggiore Hastanesi'nde psikiyatri başhekimisi iken tecrübe ve deneyimlerinden yola çıkarak birçok kitap kaleme alıyor. *Bekleyiş ve Umut*'ta bunlardan biri... **YARI KREDİ YAYINLARI'NDAN** yayımlanan kitabı Türkçe'ye Meryem Mine Çilingiroğlu kazandırmış. Edebi betimlemeler, tasvirler ve metaforlarla dolu bu kitabı Türkçe'ye çevirmek oldukça zorlayıcı olmalı.

Bekleyiş ve Umut insanın halleri üzerine bir kitap... Yazar, klinik deneyimlerinin sağladığı içgörüyü ruhun kuytularına nüfuz etmenin yollarını ararken, okuru bekleyiş ve umudun felsefi ve edebi imgeleriyle dolu bir yolculuğa çıkarıyor.

BEKLEMEME VE UMUDA DAİR

Kitabın açılış bölümü "anahtar kelimeler" adını taşıyor. Rilke'nin "Kalbimin içinden dışarıya Kocaman göğün altına çıkmak istiyorum Dua etmek istiyorum" dizeleriyle okuru karşılayan kitabın ana fikrini ve özeti de bir nevi içinde barındıran bu dizelerin ardından yazarın hem hastane deyimleri, hem akademik çalışmaları, hem de yaptığı okumalar ve entelektüel kazanımlar doğrultusunda oluşan düşüncelerinin kapıları, okuyucuya aralanıyor.

İnsanın en tabi ve katıksız hallerinden olan, beklemeye ve umuda dair, bilhassa deliliğin sunduğu farklılıkları gözlemlediğinden bahseden yazar, ilk bölümde, Novara psikiyatri hastanesine gidişleriyle birlikte orada karşılaştığı hastalarla ilgili ilk intibaları da içinde barındıran satırlara yer veriyor.

Borgna, imgeler, metaforlar, benzetmeler ve tasvirler içinde ruhun en gizemli köşelerini adım adım açarak bir nevi bulmaca çözüyor. Özellikle Novara'daki has-



BEKLEYİŞ VE UMUT

EUGENIO BORGNA

YARI KREDİ YAYINLARI

ÇEVİREN:
MERYEM MINE
ÇİLİNGİROĞLU

tanede hep tebessüm eden, şiiirleriyle lirik bir çağlayanı andıran Germa'nın hikâyesine özel bir önem veriyor.

Kitabın ikinci bölümünde bekleyiş ve umudun temel yapıtaşı olan "zaman" mevhumuna değiniliyor. "Zamanın eşlik etmediği psikolojik ve insanî hiçbir deneyim yoktur." cümlesi eşliğinde zamanın farklı duygu durum ve şartlarda algılama biçimleri detaylandırılıyor. Bu izafiliği ruhsal duruma bağlayarak, modern za-

man afetlerinden can sıkıntısına dair anekdotlara ve alıntılara yer veriliyor. Ardından "zaman" mevhumuyla bire bir bağlantılı şekilde bekleyişe ve bekleyişin farklılıklarına değiniliyor. Özellikle bekleyiş ve can sıkıntısı arasındaki yadsınmaz korelasyon vurgulanıyor.

"Zaman", "bekleme" edimi ve ardından varoluşsal bir kategori olarak "umut" ele alınmaya başlanıyor. Pavlus'un *Romalılara Mektup* bahsinde geçen *umut* tanımından alıntıyla; "Çünkü bu umutla kurtulduk. Ama görülen umut, umut değildir. Gördüğünü şeyi kim umut eder.

Oysa görmediğimize umut bağlarsak sabırla bekleyebiliriz." cümlelerini sarf ediyor Borgna. Kitabın üçüncü bölümünde yazar, umutla bekleyişin parçalanabildiği anların akabinde şekillenen ruh halini betimliyor: "İkilemli bir gerçekliği bulunan ve umudun hayaletlerine büsbütün yabancı olmayan uç bir durum" olarak nitelendirildiği "intihar"la bağlantılandırıyor. "Yazara göre bu durum, "umudun ve yaşamın öteki yüzü"nü işaret ediyor. Bu çerçevede Cesare Pavese, Karoline Von

Günderrode, Heinrich Von Kleist'in intiharlarını ele alıyor.

Kitabın son bölümünde, artık adım adım ortaya çıkmış düşünce ve deneyimlerin tamamı terapi alanına yöneliyor. Psikoterapinin farklı ayakları üzerinde farklı fikirlerle ve görüşlerle de yer veren bir toparlama aşamasına geçiliyor.

Kitap boyunca sık sık literatürden yazarlara, bilim adamlarına atıfta bulunan Borgna, bununla da yetinmiyor ve edebiyat eserlerinden filmere, ressamaların tablolarından şiiirlere kadar anlattığı konuyla ilgili tezini açıklayacak birçok örneğe ve vurguya yer veriyor.

Borgna, kitabını şu cümlelerle nihayete erdiliyor: "Bekleyişin ve umudun içeriksel alanları, her terapötik diyalogun somutluğunda bir araya gelir ve iç içe girer. Gerek hastaların ve gerekse de her birimizin içinde doğan bekleyiş ve umutların önemine dayanarak, bunları kıyaslayarak, sözcüklerin sessizliğinde ve sessizliğin sözlerinde, bakışlarda ve gözlerde gizlenen dile gelmez arayışa dalarak, bu husus üzerinde ısrarla durmayı uygun gördüm."